

Bütçe emperyalizme borç ödemekle yükümlü kılınmıştır...

2009 Bütçesi, Mevcut Ekonomik Durgunluk ve Krizin Yaratacağı Dev Sorunları “PAS” Geçiyor

Emin KORAMAZ

Makina Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı

2008 yılı bütçe başlangıç hedeflerine göre 2009 bütçe geliri hedefi yüzde 21,2 büyütülmüştür. İhracatın 149 milyar dolar, ithalatın 232,5 milyar dolar olarak öngörüldüğü bütçeye göre 83,3 milyar dolar dış ticaret açığı verilecektir. Gerek bu dış ticaret açığı koşulları ve gerekse ihracat ve ithalatta yaşanan reel gerileme, maliyet artışları, kriz ve ekonomideki durgunluk ortamında vergi gelirlerinde artış nasıl sağlanacaktır, sorusu çok önemlidir. Gerçek büyümeyi aşan vergi artış öngörüsünün halka ek yükümlülükler getireceği açıktır. Gelirlerin toplam 74,1 milyar TL'lik bölümünü doğrudan vergiler oluşturmakta; dolaylı vergi kalemlerinden beklenen ise 146,4 milyar TL'dir. Buna göre 2009 yılı vergi gelirinin yüzde 66,5'i dolaylı vergi kalemlerinden bekleniyor. Dolaylı-dolaysız vergi dengesizliği yüzde 34-67 düzeyine ulaşmış ve daha önemlisi dolaylı vergiler doğrudan vergileri yüzde 72 gibi çok yüksek bir düzeyde aşmıştır.

Kurumlar vergisinin yıllar içinde yüzde 40'lardan 33, 30 ve en son yüzde 20'ye indirilmesi ve KİT'lerin özelleştirilmesi sonucu bütçe gelirlerinde kurumlar vergisi oranının

çok düşmesi ile büyük sermayeye tanınan vergi muafiyet ve indirimleri sonucunda vergi politikaları esasen 10 milyonu aşkın çalışan başta olmak üzere bütün halkın sırtına yıkılmaktadır.

2008 yıl sonu gerçekleşme tahminlerine göre; bütçe giderlerinin GSYH'ya oranı yüzde 23,1 iken 2009'da yüzde 23,6'ya çıkmaktadır. Sanayileşme ve kalkınma gereklerinin tam tersi bir şekilde, bütçe giderlerinde yatırımlar için ayrılan pay, bütçe görüşmeleri sırasında IMF'nin istemleri doğrultusunda yapılan 14 milyarlık kesinti ile 26,1 milyar TL'den 12,1 milyar TL'ye indirilmiştir.

1980'lerde yatırıma ayrılan pay ortalama yüzde 20, 1990'larda ortalama yüzde 9 ve 2000'de yüzde 16 iken bugün yüzde 4'e düşülmüş olması çok düşündürücüdür.

Sorular Hayalci Bütçe Üzerinde Havada Uçuşuyor

Bütçe ödeneklerinde en büyük pay olan 57,5 milyar TL faiz giderlerinin 45,3 milyar TL olarak öngörülen gelir ve kazanç vergisini aşması, toplam yatırımların 5 katına ulaşması ve sosyal güvenlik kurumları ile yatırımlara ayrılan payların her birinden yüksek

TBMM'de benimsenen 2009 yılı Mali Bütçe Kanunu'na göre, merkezi yönetim toplam bütçe harcamaları 262,1 milyar TL; gelirler de 248,4 milyar TL olarak hedeflenmiş ve 13,7 milyar TL bütçe açığı öngörülmüştür. Genel gerekçesinde “faiz giderlerinin bütçe üzerindeki baskısını hafifletmek”, “kamu harcamalarının kalitesinin artırılması”, “halkımızın hayat standardının yükseltilmesini sağlamak”, “dışsal şoklara karşı ekonominin dayanıklılığını artırmak”, “eğitim, sağlık ve sosyal nitelikli harcamalar ile bölgesel gelişmişlik farklarının azaltılmasına yönelik harcamalara daha fazla kaynak sağlamak” gibi gerekçeler bulunan 2009 bütçesi, bu söylenenlerin tamamen aksi bir içeriktedir.

“ **Bütçe; yatırımlar ve sosyal harcamaların düşüklüğü, faiz giderleri, faiz dışı fazla ve dolaylı vergilerin yüksekliği ve gelir vergisi adaletsizliği yönleriyle ekonomik sosyal bunalımı körükleyici bir muhtevaya sahiptir** ”

oluşu, bütçenin esasen emperyalizme borç ödemekle yükümlü kılındığını göstermektedir.

Diğer yandan 2008 yılı için 54,5 milyar TL'de kalacağı öngörülen faiz ödemelerinin 2009'da öngörülen 57,5 milyar TL olarak gerçekleşmesi olanaklı değildir. Zira faiz oranları mı düşecek, yoksa Türkiye daha az mı borçlanacak soruları hayalci bütçe üzerinde havada uçmaktadır.

Bütçede, GSYH'nın 2008'in tümünde cari fiyatlarla 994,3 milyar TL, sabit fiyatlarla yüzde 4 büyüme olacağı yanlış tahmini eşliğinde 2009 GSYH'sında cari fiyatlarla 1 trilyon 111 milyar 438 milyon TL'ye ulaşılması hedeflenirken, sabit fiyatlarla büyüme oranı yine yanlış bir şekilde yüzde 4 olarak öngörülmektedir. Oysa dünya ve Türkiye ekonomisinde küçülme ve durgunluk yaşanması ve 2008'in üçüncü çeyreğinde büyümenin sıfır düzeyine (yüzde 0,5) düşmüş olması, iktidarın bütün hesaplarının afaki kalacağını göstermektedir.

IMF ile yapılacak yeni anlaşma ile

bütçe büyüklüklerinin yeniden değişeceği de açıktır.

Diğer yandan Diyanet'e ayrılan payın 2,4 milyar TL olmasına karşın Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na ayrılan toplam payın 2 milyar TL olması da düşündürücüdür. Demek ki Türkiye, sanayi, enerji ve imara göre din işleri ve insan yönetimine daha fazla kaynak ayırmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı'na ayrılan payın yüzde 10'da kalması, Sağlık Bakanlığı'na ayrılan payın yüzde 4,9'a gerilemesi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na ayrılan payın yüzde 8,9 azaltılarak yüzde 10'a gerilemesi bütçedeki diğer olumsuzluklar arasındadır. Kısacası bütçenin temel parametreleri, Türkiye'nin sorunlarının bir ekonomik sosyal bunalım yönünde derinleşeceğini göstermektedir.

Uzun bir süreden beri bütçeler, iç ve dış borçlar, dış ticaret açığı, faiz dışı fazla, yatırımlarda azalma; kamu hizmetlerinin tasfiyesi, eğitim ve sağlık

gibi temel sosyal alanlarda yaşanan gerileme; vergi adaletsizliği ve bölüşüm politikalarının ülke sanayisi ve çalışanlar aleyhine olması ile belirlenmektedir.

Şurası çok açık ki, 24 Ocak 1980 kararlarının ardından IMF ile 1998'de yapılan 10 yıllık “Yakın Takip Anlaşması” ve 2001'den beri uygulanan “Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı” Türkiye'ye ekonomik çözümlü getirmiştir.

Oysaki emekten, sanayileşmeden yana bir Türkiye ve bütçe mümkündür. Bunun için IMF, DB, DTÖ vb. uluslararası finans kuruluşlarının dayattıkları yapısal uyum programları reddedilmeli, kamuyu küçülten özelleştirmeler durdurulmalı; devletin ekonomideki yönlendiriciliği artırılmalı; planlama, kalkınma, sanayileşme ve istihdam yönelimi benimsenmelidir.

Türkiye'nin önünde başka bir seçenek bulunmamaktadır. Sanayileşme, kalkınma ve halk için bütçe! Doğru politika budur.